

اقتصاد تریاکی بنیادگرایان طالبان

زده است، به طوری که هم‌اینک دو میلیون پاکستانی به هروئینی که از افغانستان می‌آید معتاد شده‌اند. همچنین ایران، کشورهای آسیای میانه و روسیه از سرازیر شدن مواد مخدر به خاکشان در امان نمانده‌اند. نود درصد هروئینی که در اروپا مصرف می‌شود از افغانستان می‌آید و مقامات امریکایی نیز از اینکه مواد مخدر افغانستان را به زودی بازار خود را در کشورشان باز خواهد کرد، اظهار نگرانی می‌کنند. مسلمانان قشری طالبان که بر بخش عمده افغانستان حکومت می‌کنند چون داد و ستد مواد مخدر را بسیار سودآور می‌بینند بر خرید و فروش آن مالیات برقرار کرده‌اند.

یک افغانی، او مثل خیلی‌های دیگر، زیر چتر حمایت طالبان هم تریاک می‌فروشد و هم اسلحه

روش علنی طالبان در داد و

ستد مواد مخدر سیاستگذاران سر

تا سر جهان را با معمایی عجیب

روبرو کرده است. آنها می‌گویند چگونه می‌توان با

جریانی دست به مبارزه زد که در کشور میزبان،

این جریان سودهای هنگفت به جیب رهبرانش

سرازیر می‌کند؟

در حال حاضر طالبان بر ۸۵ درصد از خاک

افغانستان حکومت می‌کنند. طالبان می‌گویند آنها

مایلند با کشورها و سازمان‌های مرتبط با مبارزه با

مواد مخدر همکاری کنند ولی همکاری با جهانی

که حکومت آنها را به رسمیت نمی‌شناسد، ممکن

خشخاش بی‌رقیب‌ترین کشور در جهان است.

بنابه برآورد سازمان ملل در سال ۱۹۹۹ بالغ بر سه

چهارم تریاک جهان در افغانستان تولید شده است

و به این ترتیب افغانستان منطقه مثلث طلایی

برمه، لائوس و تایلند را پشت‌سر گذاشته است

(برآورد امریکایی‌ها با سازمان ملل تفاوت

زیاد دارد ولی آنها نیز به برتری افغانستان در

سال ۱۹۹۹ اعتراف دارند). هروئین افغانستان

به همسایه‌هایش و بیش از همه به پاکستان لطمه

زبیر، شباهت ظاهری بسیاری با خیلی از

مردان افغان دارد: سر تراشیده، ریش بلند، شلواری

گشاد که لباده‌ای بر روی آن افتاده است... و چون

بقیه مردان افغان جنگ‌های فراوان دیده است، با

این حال روحش در میدان جنگ نیست بلکه در

حال و هوای کسب و کار مواد مخدریه می‌کند، تا

یکی دو ماه گذشته، زبیر سی ساله در یکی از

کارخانجات تبدیل تریاک در ایالت ننگرهار که

روزانه صد کیلو مرفین را به هروئین تبدیل

می‌کند، کار می‌کرد. او می‌گوید هنگام کار در چنین

کارخانه‌ای شما بخار برخاسته از روند تبدیل تریاک

را چه بخواهید و چه نخواهید استشمام می‌کنید،

زبیر که در این کارخانه معتاد شده است ماه گذشته

برای ترک اعتیاد به یکی از مراکز توان‌بخشی به

پشاور پاکستان اعزام شد. او می‌گوید وقتی از کار

به خانه باز می‌گشتم و پس از مدتی که آثار

استنشاق بخارات تریاک از بین می‌رفت پاها و

دست‌هایم دچار دردهای شدید می‌شد و برای

تسکین این دردها مجبور بودم مقداری تریاک

بکشم یا بخورم. کلینیکی که زبیر در آن بستری

است بیست تخت دارد و سه هزار نفر در لیست

انتظار آن برای ترک اعتیاد قرار دارند. بعضی از

مستعدان، زخم‌هایی روی سرشان دارند که

می‌گویند برای سریع‌تر جذب شدن هروئین خود

این زخم‌ها را ایجاد کرده‌اند و هروئین را روی آن

مالیده‌اند. آنها معتقدند سریع‌ترین راه رساندن اثر

مواد مخدر به مغز همین روش است.

افغانستان که طی بیست سال جنگ به کلی

فرسوده و از پا افتاده است، به وسیله تندروهای

اسلامی و شبه نظامیان رقیب آنها اداره می‌شود.

اگر این کشور تقریباً به کلی ویران در هیچ

زمینه‌ای موفقیتی نداشته در زمینه کشت

نیست. حکومت طالبان را تنها پاکستان، عربستان سعودی و امارات متحده عربی به رسمیت شناخته‌اند. گذشته از مواد مخدر، افغانستان و نیروی حاکم بر آن مشکلات دیگری نیز با جهان و جهانیان دارند. رفتار خشن و وحشیانه با زنان، خشونت با اقلیت‌های قومی نظیر «هزاره‌جات» که بسیاری از آنها به دست طالبان کشته و یا نابود شده‌اند، پناه دادن به تروریست‌های بین‌المللی نظیر اسامه بن لادن که متهم به بمب‌گذاری در دو سفارتخانه آمریکا در دو کشور افریقایی که طی آن ۲۲۴ نفر کشته شدند از جمله مشکلات دیگر طالبان با جهان محسوب می‌شود.

تا این لحظه تمام فشارهای دیپلماتیک برای وادار کردن طالبان به رعایت پاره‌ای تعهدات بین‌المللی نتیجه‌ای نداشته است. در ماه ژوئیه گذشته آمریکا به دلیل مخالفت طالبان با تحویل بن لادن کلیه معاملات تجاری با افغانستان را ممنوع کرد. به دنبال آن شورای امنیت سازمان ملل دستور داد کلیه حساب‌های بانکی رهبران طالبان در خارج از کشور مسدود شد و پروازهای هواپیماهای مسافربری افغانستان را هم تحریم کرد. مقامات طالبان در مقابل این دو اقدام ایستادگی کردند و وکیل احمد متوکل وزیر خارجه طالبان تأکید کرد: «ما هرگز اسامه بن لادن را تسلیم کسی نخواهیم کرد و او آزاد است به مبارزات خود علیه آمریکا ادامه دهد.»

تنها پشتوانه مالی و سیاسی طالبان در مقابل فشارهای بین‌المللی درآمد حاصل از فروش تریاک است. طالبان می‌گویند برای پایان دادن به تجارت تریاک، سازمان ملل باید حکومت آنها را به عنوان تنها حکومت مشروع و قانونی در افغانستان به رسمیت بشناسد، طالبان در عین حال از طریق مجاز شناختن کشت خشخاش در سرزمین‌های زیر کنترل خود و دریافت مالیات از خشخاش‌کاران دست به یک سلسله اصلاحات اقتصادی در این سرزمین‌ها زده‌اند و ضمناً از بولی که از این راه به دست می‌آورند برای جنگ با معارضین خود استفاده می‌کنند.

دریافت زکوة از تریاک!

مقامات طالبان در ظاهر می‌گویند با تولید مواد مخدر مخالفند و استدلال می‌کنند (که استدلالی درست است) که کشت خشخاش از سال‌های قبل از آنکه آنها به قدرت برسند در زمین‌های زراعی افغانستان رواج داشته است. رژیم طالبان مأموران و تشکیلاتی خاص برای

سه پاکستانی معتاد، با هروئینی که طالبان عامل تهیه و توزیع آن هستند خود را «می‌سازند»!

مسئله تریاک دارد و گاه به گاه در حرکتی نمایشی اقدام به نابودی مزارع خشخاش و بستن لابراتوارهای تولید هروئین می‌کند. آخرین اقدام رژیم دستور به خشخاش‌کاران برای کاهش کشت خشخاش به میزان سی درصد بود. طالبان همچنین از خشخاش‌کاران مطالبه زکوة می‌کنند. مقامات مذهبی طالبان در مقابل شرعی بودن زکوة بر درآمد حاصل از فروش تریاک می‌گویند، خشخاش فی‌الفسه مواد مخدر نیست و باید مانند محصولات دیگر نظیر گندم از آن زکوة دریافت کرد. از این گذشته، طالبان می‌گویند مبارزه با خشخاش‌کاران از نظر سیاسی به وجهه آنها لطمه وارد می‌کند. عبدالحکیم مجاهد، نماینده طالبان در سازمان ملل می‌گوید: «ما مخالف کاشت

خشخاش و تولید مواد مخدر هستیم ولی قادر نیستیم با مردم خود به ستیز و جنگ برخیزیم، آنها منشأ قدرت ما هستند.» این نیمی از واقعیت است، واقعیت کامل این است که طالبان نه تنها از کشت خشخاش بلکه از تولید هروئین در لابراتوارها مالیات دریافت می‌کنند.

زیر،
معتادی که
قبلاً از او نام
برداریم
می‌گویند در
لابراتواری که
او در آن
مشغول کار
بود مرفین
تولید شده در
کیسه‌های
شش کیلویی
بسته‌بندی
می‌شود و
طالبان از هر
کیلو از این
مرفین ۵۵ دلار
مالیات دریافت

می‌کنند و مالیاتی که روزانه از این لابراتوار دریافت می‌شود به پنج هزار و پانصد دلار بالغ می‌شود. اخیراً خبرنگاران، عکس‌هایی را که نشان می‌دهد مقامات طالبان در حال دریافت مالیات از لابراتوارهای تولید هروئین هستند به دست آورده‌اند.

یک وکیل غربی که اخیراً مخفیانه از افغانستان بازدید کرده است می‌گوید: «هم عناصر تبهکار و هم مقامات مذهبی و مأموران دولتی همان‌طور که با معاملات برنج و عسل سر و کار دارند در خرید و فروش مواد مخدر نیز مداخله می‌کنند.»

قاچاقچیان مواد مخدر به کشتکاران خشخاش برای تولید محصول کمک مالی می‌کنند و هنگام

برداشت محصول مطالبات خود را از آنها پس می‌گیرند، دیده شده است که مقامات مذهبی برای محصولات تریاکی، که آماده صادر شدن به خارج است طلب حلالیت کرده و برای رسیدن سالم محموله به مقصد دعا خوانده‌اند!

خرید و فروش، تبدیل مرفین به هروئین و صادرات غیرقانونی آن به خارج از افغانستان نه تنها آزاد است بلکه زیر پوشش حفاظت امنیتی مأموران طالبان انجام می‌گیرد و هر معارضی در روند این فعل و انفعال ظاهر شود با مأموران سرتاپا مسلح طالبان طرف خواهد بود. یک مأمور غربی که مخفیانه به افغانستان رفته است می‌گوید او اسامه بن لادن را در سال ۱۹۹۵ در افغانستان دیده است. در آن زمان مشاهده کرده است که اطرافیان بن لادن در حال بارگیری محموله‌ای از مواد مخدر بودند که قرار بود از راه ایران به ترکیه ارسال شود (گزارش‌های زیادی در دست است که بن لادن در قاچاق مواد مخدر دخالت دارد ولی اثبات این ادعا کاری است مشکل)، یک مقام آمریکایی می‌گوید: «ما حتی نمی‌دانیم او کجا است، چه برسد به اینکه بدانیم چه می‌کند؟»

یکی از بزرگ‌ترین سلاطین مواد مخدر افغانستان در قندهار، پایتخت طالبان سکونت دارد و از دوستان نزدیک ملامحمدعمر، رهبر طالبان است، بنابه گفته منابع افغانی و غربی این شخص که حاجی بشر محمد نام دارد در سال‌های ۱۹۸۰ شانه به شانه محمدعمر در جنگ علیه ارتش شوروی سابق که از سوی آمریکایی‌ها حمایت می‌شد شرکت داشت.

مدتی پس از خروج آن ارتش از افغانستان و زمانی که محمدعمر شروع به سازمان دادن جنگجویان طالبان کرد نخستین محموله سلاح از سوی حاجی بشر به او تحویل داده شد و زمانی که در سال ۱۹۹۶ نیروهای طالبان وارد کابل پایتخت افغانستان شدند حاجی بشر از اعتباری فراوان نزد این نیروها و به ویژه رهبرشان ملامحمدعمر برخوردار بود و او از این اعتبار سود فراوان برد، او لابراتوارهای تولید هروئین خود را از پاکستان به

قندهار منتقل کرد و بدون هیچ مانع و معارضی، تحت حمایت تفنگداران طالبان به تولید مرفین و هروئین پرداخت.

طالبان از تولید تریاک، تولید مرفین و هروئین مالیات می‌گیرد و ملاحضات طالبانی هم از این محصولات مرگ‌آور زکوة دریافت می‌کنند.

قاچاقچیان مواد مخدر، تریاک را از بازارهای بزرگ و متعدد سندیکاها و تبهکاران خریداری می‌کنند، یکی از این بازارهای گمنام در شهر «سنگین» واقع در غرب قندهار قرار دارد. برنارد فراهی مدیر آژانس کنترل مواد مخدر سازمان ملل مستقر در اسلام‌آباد در اکتبر گذشته از این بازار دیدن کرده است. در این بازار پانصد دکان در دو سوی یک خیابان قرار دارد که بیش از نیمی از آنها فروشنده تریاک هستند. در پیشخوان مغازه‌هایشان ترازویی قرار دارد و در داخل مغازه تریاک مرطوب در کیسه‌های پلاستیکی و تریاک خشک به شکل کیک آماده فروش است. برنارد فراهی می‌گوید یک دکان‌دار در این بازار به او گفت سال گذشته بیست و هشت هزار کیلو تریاک فروخته است که سود خالص ناشی از آن یکصد و سی و دو هزار دلار بوده است. فراهی می‌گوید بازار «سنگین» منطقه‌ای بسیار خطرناک است و بارها دیده شده افرادی وارد آن شده‌اند ولی هرگز باز نگشته‌اند.

اما خطرناک‌تر از این بازار، مرزهای افغانستان با ایران، تاجیکستان و پاکستان است. سازمان ملل، تاجیکستان را برای تأسیس یک آژانس کنترل مواد مخدر در این کشور یاری می‌دهد و ایران به گفته منابع دولتی در تهران سال‌ها است که در مرزهای خود با افغانستان در یک جنگ فرسایشی با قاچاقچیان مواد مخدر درگیر است. بنابه گفته این منابع ایران از سال ۱۹۸۲ تاکنون، در جنگ با قاچاقچیان که از افغانستان می‌آیند بیش از ۲۶۵۰ نفر از نیروهای انتظامی خود را از دست داده است. در ماه نوامبر گذشته در یک دیگری میان نیروهای مرزی ایران و یک کاروان حامل مواد مخدر سی تن از مرزبانان ایران جان خود را از دست دادند. ولادیمیری فنوتوف رییس دفتر آژانس مبارزه با مواد مخدر در اسپای میانه می‌گوید: «تهدید مواد مخدر نه سیاست می‌شناسد، نه مرز و نه فرهنگ.»

رهبران ارشد اروپایی از توسعه روزافزون مصرف هروئین در کشورهایشان ابراز نگرانی می‌کنند. رابین کوک وزیر امور خارجه انگلیس هشدار داده است: «قاچاق مواد مخدر مستقیماً و سریعاً بر خیابان‌های شهرهای ما اثر گذاشته است.» انگلستان برای جلوگیری از نفوذ قاچاقچیان افغانی به داخل خاک ایران یک اعتبار سیصد هزار پوندی برای خرید زاکت‌های ضدگلوله برای مرزبانان ایرانی در اختیار این کشور گذاشته است.

طالبان می‌گویند یکی از هدف‌های آنها از قاچاق مواد مخدر به غرب ضربه زدن به سلامت جوامع غربی و اروپایی است. ولی حقیقت این است که لطمه‌ای که به غربی‌ها از استعمال این مواد وارد می‌آید کمتر از لطماتی نیست که به ملت‌های مسلمان وارد می‌شود. در پاکستان اعتیاد به مواد مخدر غوغا می‌کند و در ایران نیز بیش از یک میلیون نفر به این مواد معتاد هستند.

مأخذ: مجله نیوزویک، ۶ دسامبر ۱۹۹۹

برگردان از بخش ترجمه «گزارش»

